

15. 8. 2008

ID: 55090

Dodací list a změny obsahu uzavřené smlouvy

Vystavení dodacího listu nelze považovat za právní úkon, kterým by bylo možno navrhopvat změny obsahu uzavřené smlouvy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 5298/2007, ze dne 27.3.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce R. G., správce konkursní podstaty úpadce U. T. a. s., zastoupeného advokátem proti žalované C. C. spol. s r. o. zastoupené advokátkou o zaplacení částky 88 437,- Kč s přísl., vedené u Okresního soudu v Náchodě, pod sp. zn. 10 C 148/2005, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. září 2007, č.j. 20 Co 442/2007-148, tak, že rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. září 2007, č.j. 20 Co 442/2007-148 a rozsudek Okresního soudu v Náchodě ze dne 4. listopadu 2005, č. j. 10 C 148/2005-96, se zrušují věc se vrací Okresnímu soudu v Náchodě k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Náchodě rozsudkem ze dne 4. listopadu 2005, č. j. 10 C 148/2005-96, zamítl žalobu na zaplacení částky 88 437 Kč s 2% úrokem z prodlení za dobu od 7. 11 2002 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze závazného právního názoru Nejvyššího soudu České republiky, který jeho předešlé rozhodnutí rozsudkem ze dne 28. července 2005, č. j. 32 Odo 187/2005-72, zrušil s tím, že soud prvního stupně nezkoumal, jaký byl obsah návrhu (objednávky) na uzavření kupní smlouvy a kdy prodávající žalovaná návrh kupujícího žalobce přijala. Po opakování a doplnění dokazování soud dospěl k závěru, že žalovaná akceptovala nejpozději dne 8. 1. 2003 objednávku žalobce na koupi příze s místem plnění v K., čímž došlo ke konkludentnímu uzavření kupní smlouvy. Dále dovodil, že žalovaná doručením dodacího listu č. 6262 z 22. 1. 2003 žalobci učinila návrh na změnu smlouvy v části týkající se místa plnění, když v tomto dodacím listě byl uveden způsob dopravy „autem odběratele“. Žalobce přijetím dodacího listu společně s fakturou č. 32052, kterou částečně žalované uhradil, přijal podle názoru soudu prvního stupně návrh na změnu obsahu kupní smlouvy v části týkající se místa plnění tak, že žalobce si převezme zboží v sídle žalované. Pokud žalovaná úpadci umožnila se zbožím nakládat v jejím sídle, kde bylo vyrobeno, dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalovaná svoji povinnost z kupní smlouvy splnila a žalobce nebyl oprávněn od smlouvy odstoupit, a soud proto žalobu zamítl.

Krajský soud v Hradci Králové potvrdil k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 23. února 2006, č. j. 20 Co 640/2005 - 116 rozsudek soudu prvního stupně, avšak na základě jiného právního názoru. Odvolací soud se ztotožnil s názorem okresního soudu v tom, že byla uzavřena platná kupní smlouva, pokud však jde o místo plnění, dospěl k názoru, že mezi účastníky nebyla uzavřena dohoda o místě plnění, tudíž bylo ze zákona místem plnění sídlo žalované, kde bylo zboží vyrobeno a připraveno k odebrání kupující žalobcem. Odvolací soud proto uzavřel, že žalovaná svoje povinnosti z kupní smlouvy ke dni prohlášení konkursu na majetek úpadce splnila, proto je žalobcem učiněný právní úkon odstoupení od kupní smlouvy podle § 14 odst. 2 z. č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, neplatný.

K dovolání žalobce se věcí opět zabýval Nejvyšší soud ČR, který zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. února 2006, č. j. 20 Co 640/2005-116, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle názoru Nejvyššího soudu ČR založil svůj rozsudek na nesprávném právním názoru, jestliže

dovodil, že kupní smlouva byla uzavřena konkludentně, tj. k objednavce žalobce vystavením zálohové faktury, ale současně podle názoru odvolacího soudu nedošlo k akceptaci bez výhrad, tj. nedošlo k uzavření dohody o místě plnění. Nejvyšší soud ČR vyslovil závěr, že při konkludentním způsobu uzavření smlouvy muselo dojít k uzavření smlouvy v doslovném znění návrhu žalobce, jinak by nedošlo k akceptaci návrhu uvedeného v objednávce bez výhrad.

Odvolací soud v novém řízení ve věci dovedl ze svědeckých výpovědí jednatele žalované K. i bývalé výrobní náměstkyně žalobce S., že strany kupní smlouvy nepřikládaly otázce způsobu dodání zboží před tím, než bylo vyrobeno a úpadcem zapláceno, žádnou váhu, resp. ne takový význam, jaký přikládá obsahu objednávky nyní žalobce. Ze všech důkazů, které v dané věci existují nelze podle odvolacího soudu jednoznačně uzavřít, že by žalovaná převzala závazek odeslat vyrobené zboží úpadci, a proto je nutno aplikovat ust. § 412 odst. 2 obch. zák. se závěrem, že žalovaná požadované zboží vyrobila a umožnila úpadci s ním ve svém sídle nakládat. Žalovaná tedy splnila své povinnosti z kupní smlouvy, a proto žalobce neměl důvod od smlouvy odstoupovat. Odvolací soud proto opět rozhodl totožně jako v předchozím řízení, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a změnil jen výrok o nákladech řízení.

Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podal opět dovolání žalobce, který jeho přípustnost dovedl stejně jako v předchozích případech z ust. § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., protože napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní právní význam. Odvolací soud řešil nárok na vydání toho, co bylo plněno na základě zaniklé kupní smlouvy, v rozporu s hmotným právem a nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího soudu ČR vyslovený v rozsudku ze dne 23. dubna 2007, sp. zn. 32 Odo 876/2006. Důvodnost dovolání vyvozuje dovolatel z ust. § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., neboť napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Vychází z předchozích přezkumných rozsudků Nejvyššího soudu a navrhuje k přezkoumání závěr odvolacího soudu o tom, že mezi úpadcem a žalovanou sice byla kupní smlouva uzavřena, ale nedošlo k ujednání o místě plnění, když podle názoru odvolacího soudu strany nepřikládaly údaj o místě dodání žádný význam, naopak údaj „autem odběratele K.“ měl podle odvolacího soudu založit povinnost úpadce přijet si pro zboží do sídla žalované. Žalovaná proto splnila svou povinnost dodat zboží tím, že umožnila úpadci se zbožím nakládat. Za nesprávný považuje i názor odvolacího soudu o tom, že v případě neexistence kupní smlouvy by žalobce neměl od čeho odstoupovat a žaloba by již z tohoto důvodu musela být zamítnuta. Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud ČR napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání žalobce podala svoje vyjádření žalovaná. Ztotožnila se v něm s právním posouzením věci odvolacím soudem a navrhla, aby Nejvyšší soud ČR dovolání žalobce zamítl.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen "Nejvyšší soud") jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., zkoumal, zda je dovolání přípustné.

Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští. Proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je dovolání přípustné za podmínek uvedených v § 237 odst. 1 písm. b) a písm. c) o. s. ř.

Podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. je dovolání přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl jinak než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil. O takový případ se v dané věci nejedná, přichází proto v úvahu pouze přípustnost dovolání, jejíž podmínky stanoví § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Ta je dána tehdy, pokud dovolání není přípustné podle písm. b) tohoto ustanovení a dovolací soud dospěje k názoru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu zásadní právní význam zejména tehdy, jestliže v něm řešená právní otázka má zásadní význam nejen pro rozhodnutí v konkrétní věci (v jednotlivém případě), ale z hlediska rozhodovací činnosti soudů vůbec (pro jejich judikaturu), přičemž se musí jednat o takovou právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud řešena nebo která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně. Přípustnost dovolání pak není založena pouhým tvrzením dovolatele, že rozhodnutí odvolacího soudu zásadní význam po právní stránce má, nýbrž až kladným závěrem odvolacího soudu, že tomu tak vskutku je. Závěr o tom, zda dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, činí dovolací soud předběžně, zvláštní rozhodnutí o tom nevydává. Dospěje-li ke kladnému závěru, jde o přípustné dovolání a dovolací soud bez dalšího přezkoumá napadený rozsudek a rozhodne o něm meritorně.

Z toho, že přípustnost dovolání je ve smyslu citovaných ustanovení spjata se závěrem o zásadním právním významu rozsudku po stránce právní, vyplývá, že také dovolací přezkum se otevírá pro posouzení otázek právních (ať již v rovině procesní nebo z oblasti hmotného práva), jiné otázky (zejména posouzení správnosti nebo úplnosti skutkových zjištění) přípustnost dovolání nezakládají. Způsobilým dovolacím důvodem, jímž lze dovolání odůvodnit, je tak zásadně důvod podle § 241a odst. 2 písmo b) o. s. ř., jehož prostřednictvím lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nesprávným právním posouzením věci ve smyslu § 241a odst. 2 písmo b) o. s. ř. je pochybení soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav, tedy případ, kdy byl skutkový stav posouzen podle jiného právního předpisu, než který měl být správně použit, nebo byl-li sice aplikován správně určený právní předpis, ale soud jej nesprávně vyložil.

Nesprávné právní posouzení věci je způsobilým dovolacím důvodem jen tehdy, jestliže právě na něm napadené rozhodnutí spočívá, jinými slovy, bylo-li rozhodující pro výrok rozhodnutí odvolacího soudu.

Jelikož ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. je dovolací soud vázán uplatněným dovolacím důvodem, jsou pro úsudek, zda rozhodnutí odvolacího má po právní stránce zásadní význam či nikoli, relevantní jen otázky (z těch, na kterých napadené rozhodnutí spočívá), jejichž posouzení odvolacím soudem dovolatel napadl, resp. jejichž řešení v dovolání zpochybnil.

V projednávané věci dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání je podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné, neboť odvolací soud rozhodl o uplatněném nároku žalobce v rozporu s hmotným právem.

Pro posouzení otázky, zda byla uzavřena kupní smlouva, je nutno vyjít z ust. § 43a a násl. obč. zák., které obecně upravuje uzavírání smluv a vztahuje se i na uzavírání smluv mezi podnikateli. Podle této úpravy je návrhem na uzavření smlouvy projev vůle, směřující k uzavření smlouvy, jenž je určen jedné nebo více určitým osobám, jestliže je dostatečně určitý a vyplývá z něj vůle navrhovatele, aby byl vázán v případě jeho přijetí (§ 43a odst. 1 obč. zák.). Včasné prohlášení učiněné osobou, které byl návrh určen, nebo jiné její včasné jednání z něhož lze dovést její souhlas, je přijetím návrhu (§ 43c odst. 1 obč. zák.) a smlouva je uzavřena okamžikem, kdy přijetí návrhu na uzavření smlouvy nabývá účinnosti, což je okamžikem, kdy vyjádření souhlasu s obsahem návrhu dojde navrhovateli (§ 44 odst. 1 a § 43c odst. 2 obč. zák.). Speciální úpravu představuje k občanskému zákoníku ust. § 275 odst. 4 obč. zák., podle něhož s přihlédnutím k obsahu návrhu na uzavření smlouvy nebo v důsledku praxe, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo s přihlédnutím ke zvyklostem rozhodným podle tohoto zákona, může osoba, které je návrh určen, vyjádřit souhlas s návrhem provedením určitého úkonu (např. odesláním zboží nebo zaplacením kupní ceny) bez vyrozumění navrhovatele. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn, došlo-li k němu před uplynutím lhůty rozhodné pro přijetí návrhu.

Aplikujeme-li uvedená pravidla na posuzovaný případ, je nepochybné, že žalobce vystavil dne 9. 12. 2002 návrh smlouvy – objednávku (č. l. 4), v níž specifikoval druh a množství zboží, dodací lhůtu i místo plnění a požádal o zaslání zálohové faktury. Žalovaná dne 8. 1. 2003 vystavila zálohovou fakturu, v níž potvrdila druh zboží i množství požadované příze a vyčíslila jeho cenu. Vyjádřila takto svůj souhlas s návrhem žalobce a došlo tak ke vzniku kupní smlouvy konkludentním způsobem podle ust. § 275 odst. 4 obch. zák. Tento právní závěr byl učiněn soudem prvního stupně v rozsudku č. j. 10 C 148/2005 – 96 vydaném v novém řízení, v němž se soud prvního stupně měl podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2005 zabývat okamžikem vzniku kupní smlouvy (viz závěr soudu prvního stupně o tom, že žalovaná návrh žalobce akceptovala nejpozději 8. 1. 2003 (č. l. 99)). V opakovaném řízení ostatně žádná ze stran sporu uzavření smlouvy nepopírala (viz protokol z jednání v opakovaném řízení u soudu prvního stupně – č. l. 92). Soud prvního stupně ze způsobu uzavření smlouvy a obsahu objednávky žalobce i akceptace žalované dovodil, že v tomto okamžiku bylo místem plnění určeno sídlo žalobce. Po zhotovení požadovaného plnění vystavila žalovaná dodací list č. 6262 ze dne 22. 1. 2003, v němž bylo jako způsob dopravy a místo určení uvedeno „autem odběratele K.“. Z tohoto důkazu vyvodil soud prvního stupně, že žalovaná učinila návrh na změnu smlouvy v části týkající se místa plnění. Dodací list byl doručen žalobci společně s fakturou č. 32052, na niž žalobce poskytl žalované částečné plnění ve výši 32 966,- Kč. Podle názoru soudu prvního stupně tímto částečným plněním na úhradu faktury žalobce přijal návrh na změnu kupní smlouvy, pokud jde o místo plnění. Soud prvního stupně tak uzavřel, že údaj „autem odběratele“ je ujednáním o povinnosti žalobce převzít si zboží v sídle žalovaného, k němuž smluvní strany dospěly konkludentním postupem.

I když odvolací soud tento právní názor soudu prvního stupně nepřevzal a potvrdil zamítavý rozsudek soudu prvního stupně na základě jiného právního názoru, považuje Nejvyšší soud za potřebné – vzhledem k tomu, které otázky učinil dovolatel předmětem dovolacího přezkumu – zdůraznit, že výše uvedený právní názor soudu prvního stupně není správný. Vystavení dodacího listu nelze považovat za právní úkon, kterým by bylo možno navrhopat změny obsahu uzavřené smlouvy. Jde o doklad vztahující se ke zboží ve smyslu ust. § 417 obch. zák., jímž je kupující informován o množství a druhu zboží a který umožňuje provést kontrolu vyúčtované ceny za zboží a evidenci rozsahu, v němž prodávající plnil svoje povinnosti ze smlouvy. Dodací list je zpravidla přiložen ke zboží při jeho expedici, popř. (a tak tomu bylo i v projednávaném případě) je kupujícímu zasílán společně s fakturou. Jde tedy o doklad evidenčního a kontrolního významu vázaný svou povahou k okamžiku zániku závazku prodávajícího, nikoli o listinu zachycující jeho projev vůle směřující ke změně obsahu smlouvy. S ohledem na systematické zařazení ust. § 275 odst. 4 obch. zák. i na jeho formulaci lze dále dovodit, že konkludentní postup, tj. přijetí návrhu smlouvy faktickým jednáním, lze spojovat jen s okamžikem vzniku smlouvy, nikoli se změnou závazků založených smlouvou. Ke změně těchto závazků musí dojít výslovným ujednáním, z něhož bude patrné, která práva a které povinnosti strany závazkového vztahu změnila a v čem změna spočívala. Toto určení zpravidla nelze dovodit z pouhého faktického postupu stran, zákonná úprava proto konkludentní postupy při změně závazků nepředpokládá (viz ust. § 516 obč. zák., který platí i pro obchodněprávní vztahy).

Odvolací soud založil svoje rozhodnutí, jímž potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, na právním názoru, podle něhož žalovaná nepřevzala závazek odeslat vyrobené zboží úpadci, a proto je nutno aplikovat ust. § 412 odst. 2 obch. zák. se závěrem, že žalovaná požadované zboží vyrobila a umožnila úpadci s ním ve svém sídle nakládat. Žalovaná proto splnila své povinnosti z kupní smlouvy a žalobce neměl důvod pro odstoupení od smlouvy podle § 14 odst. 2 z. č. [328/1991](#) Sb. o konkursu a vyrovnání. K tomuto závěru vedl odvolací soud údaj v dodacím listu „autem odběratele Krnov“ a výpovědi svědků, z nichž vyplynulo, že si dopravu zboží zajišťoval úpadce vždy sám a na vlastní náklady.

Tento závěr odvolacího soudu však není správný, a to z následujících důvodů:

1) ani odvolací soud nezpochybňuje závěr soudu prvního stupně, že k uzavření kupní smlouvy došlo konkludentním postupem. Při tomto postupu je však pojmově vyloučeno, aby smlouva vznikla, pokud by měl akceptant výhrady k obsahu objednávky. Souhlas s objednávkou se v tomto případě vyvozuje z faktického jednání akceptanta, kterým vyjadřuje svůj souhlas s návrhem smlouvy nějakým faktickým jednáním. Neprobíhá proto kontraktační výměna projevů vůle smluvních stran, ale s faktickým úkonem akceptanta spojuje zákonná úprava jeho souhlasný projev vůle, pokud jde o celý obsah návrhu smlouvy. Nebyla proto možná situace, že by žalovaná nesouhlasila s obsahem objednávky, pokud jde o údaj „zboží odešlete na náš sklad Č. K.“.

2) Svědecká výpověď J. S. (č. l. 111) potvrdila, že smluvní strany skutečně prvotně vycházely z údaje o zaslání zboží na sklad žalobce do K., avšak předpokládaly návazná smluvní jednání o expedici zboží, protože bylo mezi nimi zvykem řešit tuto otázku dodatečně po vyrobení zboží. V daném případě však dodatečná dohoda o tom, jak se má zboží dostat k žalobci, nebyla prokázána, neboť údaj na dodacím listu nelze považovat za souhlasný projev vůle obou smluvních stran, kterým by se měnilo původní ujednání o expedici zboží do skladu žalobce v K. a jiné, např. ústní ujednání, výpovědi svědků nepotvrdily. Je proto nutno vycházet z prvotního ujednání na objednávce žalobce a konstatovat, že k žádnému dalšímu ujednání smluvních stran nedošlo.

Za daných okolností nelze než učinit závěr o tom, že smluvní strany ujednaly v konkludentně uzavřené smlouvě místo plnění sklad žalobce v K.. Žalovaná měla zboží odeslat, avšak neučinila tak, povinnost dodat zboží ve smyslu ust. § 412 obch. zák. nebyla splněna, žalobce oprávněně odstoupil od smlouvy a žalovaná je proto povinna vrátit mu žalovanou částku.

Nejvyšší soud po přezkoumání důvodů dovolání dospěl k závěru, že dovolání žalovaného je odůvodněné. Odvolací soud i soud prvního stupně založily svoje rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci, když sice posoudily věc podle správné právní normy, ale nesprávně ji vyložily.

Nejvyšší soud s ohledem na to, že shledal námitky dovolatele uvedené v jeho dovolání důvodnými, napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i pro rozsudek soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i tento rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 o.s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)